



# AEMES Smart

**Associació d'Empreses de Mobilitat,  
Entorn Sostenible i Smart**

**Assemblea General 30 de Maig de 2024**

**Les oportunitats, els reptes i la necessitat urgent de voluntat política sòlida i contundent per l'impuls de la indústria de la mobilitat i la sostenibilitat**

# AEMES Smart

## Assemblea General 2024

### Informe i discurs de Josep M. Tarragó, president

Benvolguts membre de AEMES Smart, representants de la Junta Directiva, el Consell Tècnic, i el Consell Assessor, representants de les institucions col·laboradores, autoritats, em complau donar-vos la benvinguda a aquest acte públic de l'Assemblea General d'AEMES Smart:

AEMES Smart, des del 2020, ha crescut amb una intensitat molt important cada any. El nostre creixement és testimoni del compromís i la visió compartida dels nostres associats, empreses que estan interessades en aportar solucions a la mobilitat i la sostenibilitat i que s'uneixen en el marc d'AEMES per estar en contacte entre elles, cercar aliances, impulsar projectes, amb solucions innovadores en mobilitat i sostenibilitat.

#### EL CONTEXT DEL NOSTRE CREIXEMENT, I UN PRIMER RECLAM DE DECISIÓ POLÍTICA

L'impuls d'AEMES ara fa quatre anys, després d'una experiència de treball conjunt des de 2015 amb un enfoc més ampli, ve donat per **l'objectiu de convertir el nostre país en el proveïdor de la indústria de la sostenibilitat, entenent incloses les solucions que van des de la generació de l'energia, les infraestructures energètiques, les solucions per la mobilitat i per la descarbonització**. Un país ric en l'ecosistema de PIMES i empreses tractores en automoció, en metall, en la intel·ligència de les ciutats, ha de ser líder i referent en les noves tecnologies que necessita el món.

Amb aquesta voluntat, ja som més de 180 empreses, que comptem també amb la confiança de cada dia més col·laboradors, molts presents avui, amb noves aliances en marxa que mostren la voluntat de sumar per aconseguir aquest lideratge, que **avui volem reclamar, necessita molt més suport i decisió política**.

Estem especialment orgullosos de la qualitat de les relacions de confiança que, entre tots, hem aconseguit crear, i de les múltiples sinèrgies, col·laboracions i

projectes que des de l'inici, s'han aixecat des d'AEMES. Tots i cadascun de vosaltres heu estat clau.

Perquè **el desenvolupament de l'ecosistema de la mobilitat i l'entorn sostenible és el que ens mou.**

## **LES CLAUS DE L'ÈXIT I DE TREBALL D'AEMES SMART: LA TRANSVERSALITAT I LA COL·LABORACIÓ PUBLICOPRIVADA**

Vull destacar els principis que guien el nostre treball, que diferencien AEMES Smart i ens permeten aportar **valor com a associació o clúster.**

### **LA TRANSVERSALITAT**

Un dels factors principals que defineixen l'èxit d'AEMES Smart és la nostra transversalitat. La capacitat d'integrar diferents sectors i actors en un ecosistema col·laboratiu és allò que ens permet abordar desafiaments complexos i desenvolupar solucions innovadores, concretar els projectes que necessitem, per avançar.

- 1. Integració Sectorial:** No podem separar els vehicles elèctrics de la generació d'energia. La mobilitat no serà verda si l'energia que els alimenta no ho és també. Per això treballem junts fabricants de vehicles, proveïdors de carregadors, empreses energètiques i territoris. Aquesta integració ens permet desenvolupar solucions holístiques que aborden tots els aspectes de la mobilitat sostenible.
- 2. Optimització del Transport:** La mobilitat sostenible requereix plataformes que optimitzin els desplaçaments i ajudin a una organització intel·ligent del transport. Això inclou des del disseny i gestió de dades fins a les solucions tecnològiques que ens ajuden a entendre millor les necessitats i els hàbits de persones i mercaderies.
- 3. Descarbonització industrial:** A més de la mobilitat, abordem la descarbonització de la indústria. Col·laborem amb sectors productius que necessiten solucions eficients i amb empreses que les poden aportar. Les

sinèrgies que es generen entre grans empreses, pimes, start-up's i centres tecnològics són fonamentals pel nostre progrés.

4. La transversalitat no es dona a AEMES Smart únicament pel que fa als sectors, també es dona en **el tipus i mida de les empreses**.

Grans empreses, que també aborden un escenari complex, empreses mitjanes, petites, empreses d'instal·lació i manteniment, indústries amb molts anys d'experiència i en plena transformació i start-up's, centres tecnològics... Les sinèrgies que cada dia es generen entre nosaltres ens fan avançar en el nostre objectiu.

## **LA COL·LABORACIÓ PUBLICOPRIVADA, ENTESA MOLT MÉS ENLLÀ DEL QUE TRADICIONALMENT HA ESTAT CONCEBUDA.**

La col·laboració publicoprivada és essencial per a l'èxit de les nostres iniciatives i **cal entendre-la de manera molt més àmplia que en el passat. La nova mobilitat i la sostenibilitat requereixen pactes i treball conjunt** entre territoris, gestionats per diversos organismes administratius i administracions de diferents nivells. Grans infraestructures, usuaris de solucions (persones, empreses i espais demandants de descarbonització, ciutats) i les nostres empreses, que aporten les solucions necessàries, són tots actors indispensables en aquest procés.

Treballem amb les ciutats i les administracions que ens consideren una associació molt útil per avançar de la mà de les tecnologies, la innovació i les experiències internacionals que podem aportar, i que valoren molt que col·laborem entre nosaltres i els facilitem un punt de trobada i interlocució, amb la transversalitat de sectors abans esmentada.

- 1- **Projectes Conjunts:** AEMES Smart és el marc per l'impuls de projectes col·laboratius. Hem presentat dos projectes a la UE que involucren ciutats, empreses de carregadors, vehicles, electrònica, energia, administracions amb competències de mobilitat, i entitats que representen la demanda. Esperem poder anunciar la seva aprovació i inici de l'execució en breu. I estem en ple disseny d'altres, estratègics per la descarbonització territorial, també amb la implicació d'administracions i empreses de diferent tipus. Evidentment, hem impulsat la presentació de diferents projectes PERTE, de diversos àmbits i enfoc: vehicle elèctric, bateries, descarbonització, etc. I especialment ens enorgullim dels pactes entre empreses i de les moltíssimes llavors per grans projectes de futur que s'estan forjant en el marc d'AEMES Smart.

- 2- **Innovació i Experiències Internacionals:** Treballem estretament amb ciutats i administracions que ens consideren una associació útil per avançar de la mà de les tecnologies, la innovació i les experiències internacionals que podem aportar. Aquestes col·laboracions són fonamentals per impulsar el nostre desenvolupament i complir els nostres objectius de sostenibilitat.

A nivell internacional, el 2023 hem establert llaços amb Noruega, i hem après de formules per agilitzar i impulsar la captura i l'emmagatzematge del CO2, no tant tecnològiques si no de col·laboració, basades en polítiques estratègiques i ben enfocades, i estem a punt de publicar un paper amb propostes específiques.

## **LES OPORTUNITATS, ELS REPTES I LA NECESSITAT URGENT DE VOLUNTAT POLÍTICA SÒLIDA I CONTUNDENT PER L'IMPULS DE LA INDÚSTRIA**

El creixement d'AEMES Smart, i del número d'empreses que s'estan transformant i que estan innovant per afegir-se al portfoli de solucions necessàries pel desenvolupament sostenible, lamentablement, **es nubla quan comencem a comprovar els efectes negatius provocats per la manca d'una política sòlida i contundent d'impuls, la base imprescindible per posicionar el nostre país com a referent en mobilitat i sostenibilitat.**

- **Reclam urgent de suport institucional:** Moltes iniciatives empresarials relacionades amb nous vehicles sostenibles, infraestructures de càrrega, hidrogen, noves infraestructures energètiques, gestió eficient de l'energia i ecosistemes per a la captura de CO2 han frenat el seu avenç a causa de la manca d'un context jurídic, polític i administratiu que faciliti el nostre desplegament. Necessitem una aposta ferma i una estratègia política clara per superar aquests obstacles.
- **Política coordinada:** Cal que els diferents ministeris i administracions treballin plegats per l'impuls de la indústria, de la infraestructura, i de la demanda:
  - **Impuls de la indústria:**

- **Els ajuts i les subvencions**, com els PERTE's, són benvinguts, i necessaris per determinades inversions, **però no ho són tot.**
  - **L'estratègia de sobirania industrial ha de partir d'un pla estratègic de país que aposti per determinades activitats econòmiques, no per totes, i aposti fort.** Si prèviament s'han analitzat pros i contres, i tenim una bona estratègia, les línies d'acció han de ser decidides i avançar amb agilitat, o els sectors i les oportunitats desapareixeran.
- **Impuls de la infraestructura:**
- La nova energia i la nova mobilitat es basen en nous models urbanístics i d'infraestructures físiques, tecnològiques, de càrrega, etc. **Són imprescindibles per la transformació.**
  - **Estratègies de Mobilitat Sostenible a metròpolis i ciutats:** Necessitem ciutats, metròpolis i territoris amb una estratègia de mobilitat sostenible a llarg termini, prioritats, línies d'acció ben definides i coordinades per evitar que cada municipi implementi solucions diferents per als usuaris, perjudicant la mobilitat de persones treballadores i ciutadans entre municipis diferents.
  - Necessitem amb urgència una **infraestructura de càrrega a l'espai públic eficient, fàcil de localitzar, ben mantinguda i fàcil d'usar.**
- **Impuls de la demanda:**
- Els ajuts no ho són tot. **Aportar clients a una empresa, li aporta solidesa i sostenibilitat econòmica.**
  - **La compra pública és un gran activador de la demanda per la indústria i serveis de la mobilitat i la sostenibilitat, i la gran oblidada, per la seva complexitat jurídica i administrativa.**
  - **La demanda empresarial i particular s'ha d'activar** amb:

- **Ajuts, ben definits**, que suposin un estalvi directe que compensi al comprador el cost dels nous vehicles
- **Incentius fiscals**

Apuntats els reptes generals, des del Consell Tècnic d'AEMES Smart, que representa els diferents sectors i àmbits que acull la nostra associació, procedim a realitzar una sèrie de propostes específiques, que considerem imprescindibles pel desenvolupament del nostre ecosistema.

# Posicionament i propostes del Consell Tècnic d'AEMES Smart

Directora i Consellera Tècnica de Col·laboració PublicoPrivada, Sra. Neus Olea

Des d'AEMES Smart hem treballat molt per ser el punt de trobada d'empreses molt diferents, tant pel que fa a sectors, com a mides, cultures o enfocis, com d'institucions impulsores.

La creació del Consell Tècnic respon a la necessitat d'organitzar els nostres missatges, propostes, treballs, projectes i sinèrgies.

Avui, en la nostra Assemblea General, preocupats per la manca d'agilitat de les polítiques que necessitem, però sobretot, ocupats per l'impuls de l'ecosistema de la mobilitat i la sostenibilitat, i avançant en tot el que podem solventar i tirar endavant des del sector privat, volem aprofitar per fer públiques les nostres propostes.

Per part meua, com a Consellera de Col·laboració PublicoPrivada, agrair a totes les institucions que avui ens acompanyen, sempre amb voluntat de col·laborar, i una vegada més, reivindicar la importància de la vostra capacitat tractora pel que fa als projectes de la nostra indústria i el seu ecosistema:

- **Les ciutats i els territoris són una palanca importantíssima per les nostres empreses:**
  - **Estratègies territorials de mobilitat sostenible:** Necessitem estratègies de mobilitat i sostenibilitat territorials, elaborades a partir de diagnòstics basades en les dades i criteris que convinguin per cada cas, i enfocades a llarg termini. La col·laboració publicoprivada per l'elaboració de les estratègies és molt important.
  - **Projectes innovadors publicoprivats:** La implementació de la sostenibilitat està en plena transformació pel que fa a solucions, així que la innovació ha de ser constant. Proposem col·laboració publicoprivada per dur a terme projectes conjunts, per aprendre plegats.
  - **Hem de d'implementar noves formules de col·laboració publicoprivada:** Els reptes, els projectes europeus, són algunes de les formules que complementen les licitacions. Les licitacions



segueixen, majoritàriament, funcionant a preu. Els reptes, en molts casos, no tenen en compte l'esforç que han de fer les empreses per fer les seves propostes, que després han de fer pública la seva tecnologia, sense compromís pel que fa a l'administració que el llença, pel que fa a la contractació. Els projectes europeus són una fórmula de consorci, però suposen moltíssims recursos per la gestió administrativa.

Reivindiquem també la importància d'un espai, com és AEMES Smart, on conflueixen les empreses, les administracions amb competències en mobilitat, sostenibilitat, indústria, energia..., i els agents tractors.

## Vicepresident i Conseller Tècnic d'Infraestructures de Càrrega, Sr. Jordi Gazo

- **Impuls d'una estratègia sòlida i decidida, com a país, per la implementació d'una infraestructura pública de recàrrega de vehicles elèctrics:**

Si realment volem conservar i crear llocs de treball al sector de l'automoció del present i del futur, necessitem una estratègia clara i contundent, de país, per la implementació de la infraestructura de recàrrega de vehicle elèctric. I la necessitem per crear un ecosistema d'estabilitat i futur per usuaris, indústria i inversions estrangeres. Necessitem una xarxa en excés per que l'usuari acabi comprant el vehicle elèctric. Necessitem una xarxa en excés per promoure la indústria del motor elèctric del present i futur i no perdre l'hegemonia. Només així podrem girar la roda del progrés amb més velocitat. Garantint llocs de treball, i per tant, indústria. Que no és més que riquesa de país. Sobirania en un sector industrial poc valorat. Però que en canvi, hem vist que es prou resilient i crea llocs de treball estables i de qualitat.

Una estratègia d'infraestructura de recàrrega de vehicle elèctric és cabdal si volem mantenir la indústria de l'automoció i els llocs de treball.

- **I una estratègia sense recursos no es pot dur a terme.**

Qualsevol estratègia d'empresa ha de vindre acompanyada d'un pressupost adient per poder-la dur a terme. D'una inversió. Les licitacions

publiques i privades al respecte no estan sent les suficients per accelerar aquest canvi ja imparable. D'altres països de la UE ja ens porten 10 anys d'avantatge. La pregunta és: que estem fent nosaltres?

El que no estem fent i caldria fer:

- **Promoure la indústria nacional de fabricants de carregadors en les licitacions públiques.**
- **Reduir timings a les elèctriques dels milers de carregadors ja instal·lats en zones públiques sense acomesa elèctrica després d'1 i fins a 2 anys.**
- **Agilitzar els permisos per instal·lar carregadors en zones públiques.**
- **Obrir les licitacions públiques** més enllà del datasheet d'un fabricant concret, pensant en les necessitats reals del mercat.
- **Eliminar temporalment l'IVA de la compra dels vehicles 100% elèctrics com han fet altres països de la UE.**
- **Fer que els ajuts de la UE Next Generation recaiguin en les pimes, que són les que mouen el teixit empresarial del país i fan efectiu el canvi.**
- **Millorar l'experiència del usuari:** el pagament amb VISA als punts de recàrrega, obligació d'informar quan un carregador està fora de servei i el motiu ...
- **Mesures extra de seguretat i multes pel robatori de coque de les mangueres dels carregadors públics.**
- **Accelerar la necessària independència energètica mitjançant renovables** per poder donar abast a l'augment de la demanda provocada pel vehicle elèctric.
- **Ajuts per la compra de Vehicles Elèctrics que arribin al usuari en el moment de la compra** i no 2 anys després.
- **Comunicació:** Sensibilització a la societat respecte als beneficis de la mobilitat elèctrica i quina és la situació a Espanya.
- Etcètera

## Conseller Tècnic de Descarbonització de la Indústria i els Territoris, Sr. Oriol Vilaseca

- **Necessitem que els projectes de descarbonització esdevinguin una realitat:** Donant solucions a la cadena de valor de la captura, l'emmagatzematge i transport del CO<sub>2</sub> sobretot aquells de caràcter biogènic...però també donant suport a través d'ajudes públiques tant pel que fa al CAPEX com a l'OPEX, com es fa per exemple a Noruega.
- **S'ha de donar compliment als compromisos del PINFRECAT20** (pla territorial sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals de Catalunya) i actualitzar-lo, especialment en allò que fa referència al desenvolupament de les instal·lacions de país, o quedarem col·lapsats en uns pocs anys, i no tindrem prou abocadors ni instal·lacions per a gestionar els nostres propis residus, com ja passa amb una part dels residus industrials que generem, fet que fa que les empreses perdin competitivitat.
- **Cal facilitar les tramitacions administratives per a la implantació de noves activitats**, sobretot aquelles amb baix impacte ambiental i les de caràcter crític per a l'economia: indústria, logística, instal·lacions per al tractament de residus, producció d'energia renovable, carregadors elèctrics i altres necessàries per a la descarbonització del territori.

## Conseller Tècnic de Energia, Sr. Antoni Franquesa

- **Evolució del mercat majorista d'energia elèctrica:** A Espanya els preus són històricament mínims i dels més baixos de la UE. En hores solars el preu s'apropa als 0 €/MWh o fins i tot és negatiu en algunes hores. Qui seguirà invertint en generació elèctrica amb aquests preus? Si la demanda de energia elèctrica no s'incrementa, correm el risc de col·lapse en la generació.
- **Capacitat de les xarxes de transport i distribució i gestió eficient:** La indústria de la generació energètica ha fet la seva part: El 66% de la generació d'electricitat a Espanya és ja d'origen renovable. El problema real resideix en la capacitat de les xarxes de transport i

distribució, s'han d'adaptar a la velocitat de la generació. La digitalització per la gestió energètica és una altra de les claus per la sostenibilitat.

- **Autoconsum col·lectiu:** Segueix havent espai per l'estalvi en el consum d'electricitat per la banda del consumidor: l'Autoconsum Col·lectiu. El problema són els tràmits d'accés a la Xarxa de Distribució i les exigències de les distribuïdores estan col·lapsant aquesta magnífica solució. Cal exigir el compliment de les normes.

## Conseller Tècnic d'Infraestructures de Mobilitat, Sr. Xavier Serra / Adjunt Sr. Rafael Barnola

- **Les infraestructures de mobilitat són elements clau i estratègics** pel desenvolupament d'un país, impactant directament al creixement econòmic del mateix i a la qualitat de vida dels ciutadans. Degut a la forta inversió que requereixen, només aquells països que aconseguixin definir bones estratègies, aplicar polítiques i acordar plans d'acció de llarg termini seran referents en matèria de mobilitat i pols d'atracció internacionals.

Com a temàtiques tradicionals, cal continuar abordant la millora de les infraestructures actuals (com Rodalies) i la construcció de noves infraestructures (com l'aeroport, carreteres, vies ferroviàries, ...). Tot i així, el diferencial principal que designarà els països referents en els propers anys, seran la digitalització de les infraestructures, la integració de sistemes i la gestió a través de dades.

- Identifiquem molts **reptes que s'han d'abordar per posicionar el nostre país com a referent**, millorant la qualitat de vida dels ciutadans i assegurant el creixement econòmic a mig i llarg termini, destacant:
  - **Execució de diagnòs, estudis tècnics i plans estratègics focalitzats a definir i justificar la finalitat dels projectes i el seu impacte a la mobilitat**, evitant la finançament de projectes que només responguin a enquestes polítiques i/o activació econòmica de curt termini, donant valor a la inversió realitzada.
  - **Complementarietat i optimització de totes les infraestructures disponibles**, amb definició d'estratègies i polítiques de mobilitat

globals en visió de conjunt, no només polítiques aïllades per a cada infraestructura.

- **Definició i/o acords de governança, resolent conflictes de competències** actuals sobre infraestructures, amb una visió metropolitana i/o nacional.
- **Impuls a la col·laboració públicoprivada** que permeti oferir els millors serveis a l'ecosistema de la mobilitat.
- **Definició i acords de finançament estables de llarg termini.**
- **Revisió de processos de licitacions públiques**, millorant els procediments administratius i donant més valor a la qualitat dels serveis en front als preus.
- **Accés a finançament i fons, assignats a tot tipus d'infraestructures i per a tots tipus d'empreses** (pimes, universitats, corporacions, ...).

Des d'AEMES Smart, ens oferim a donar suport i col·laborar amb les administracions:

- Creant comissions i/o grups de treball específics.
- Desenvolupar estudis tècnics i/o estratègics associats als reptes.
- Col·laborar en projectes pilot amb les administracions per accelerar el desenvolupament tecnològic i/o validar solucions innovadores.
- Impulsar conjuntament projectes subvencionables per la Unió Europea.

## Conseller Tècnic de Vehicle i Transport Sostenible, Sr. Joan Orús

- **Impulsar la compra pública a la indústria del país:** Insistir a administracions que **en tots els tenders públics cal donar més puntuació si la fabricació del vehicle és en territori nacional.** Ja s'està aplicant a diversos països, sobretot US. A Israel, per exemple, passa a ser gairebé una obligació fabricar el 50% en territori nacional.

- **Avançar el cobrament dels ajuts al consumidor final:** Avançar les ajudes per a la compra de vehicle elèctric al consumidor final. Actualment l'espera és de uns 2 anys.
- **Millora l'estructura i aplicació dels avantatges fiscals:** Propostes de millora d'aplicació de l'impost d'IVA per a l'adquisició de vehicle elèctric, l'Impost de Societats i l'Impost de matriculació. Tenir un % dels impostos reduït, o portar-lo a 0. El retorn d'aquests impostos, en comparació a les despeses de salut pública (emissions NOx i la repercussió en malalties pulmonars, per exemple), demostraria una veritable voluntat de les administracions pel canvi de tecnologia.

## Consellera Tècnica de Talent, Sra. Natalia Ortega

Hi ha diverses fonts que apunten al creixement exponencial dels propers anys del PIB mundial i de l'ocupació vinculats a l'anomenada economia verda. En termes d'ocupació, l'OIT ha estimat recentment que es crearan 24 milions de llocs de treball des d'aquí fins al 2030. Altres fonts també preveuen un augment creixent, en els propers anys, de les necessitats de talent relacionades amb la descarbonització d'activitats productives i no productives, a la transició energètica, la mobilitat sostenible, la gestió de residus i l'economia circular.

Tanmateix, aquestes previsions es fan en un moment en què les deficiències laborals especialitzades s'han convertit en una de les principals preocupacions per a les empreses de nombrosos països. A tall d'exemple, l'Institut d'Economia Alemanya ha estimat que aquest any l'economia alemanya perdrà la capacitat de producció per valor de 49.000 milions d'euros per la manca de mà d'obra especialitzada en diferents sectors. Figura que el 2027 desaparà fins a 74.000 milions d'euros.

AEMES Smart situa el talent com un dels vectors crítics de la seva activitat, fins al punt que és un dels pilars per a l'avanç del macrosector que representa.

En termes de talent per a la sostenibilitat ambiental, hi ha diversos punts a tenir en compte:

- **La competència pel talent entre empreses i sectors té una incidència especial entre perfils amb una base de coneixement vinculada a les àrees STEM,** de gran importància per a l'economia verda.

- Això és així per a **especialistes i perfils d'enginyeria**.
- Aquesta situació **pressiona els costos laborals i la generació de dificultats afegides per a la retenció de talent**.
- A la creixent competència internacional pel talent, hi ha països que estan implementant **estratègies molt ambicioses per atraure talent estranger**.

En aquest context d'oportunitats, però també de grans reptes, AEMES Smart fa una sèrie d'observacions en relació amb el talent de l'economia verda:

- **No es percep l'adopció de mesures suficients en el sistema educatiu que permeti un augment significatiu, en el futur, dels joves que apostin per camps de coneixement STEM.**
- **Cal despertar i estimular l'interès pels estudis relacionats amb la tècnica i la tecnologia** en els nens per promoure exponencialment l'augment del nombre de joves que aposten per desenvolupar-se professionalment en camps com la **mecànica, l'electrònica, l'electricitat, la mecatrònica, la robòtica, les instal·lacions, el manteniment industrial ...**
- A més, és important, **sensibilitzar i educar els nens i els joves en els objectius de la sostenibilitat ambiental**. Això farà que hi hagi un compromís més gran amb els estudis relacionats amb l'energia verda, la mobilitat sostenible, la descarbonització o la protecció de la biodiversitat.
- Per estimular la generació de talent verd, **treballs conjunts i cohesionats en ecosistemes compostos per administració, empreses, centres educatius, centres de formació, centres de generació de coneixement, associacions sectorials, empresaris i sindicats i entitats d'intermediació en el mercat de treball**.
- La col·lecció de necessitats de talent i la seva generació s'ha **de treballar a l'ecosistema local corresponent, però en el cas que no sigui suficient, cal buscar solucions en altres àrees**.
- Els inconvenients observats en la **captació i la retenció** de determinats perfils professionals presenten **diferències importants en funció de la dimensió de les empreses**, que cal tenir en compte. També hi ha altres factors determinants, com ara la ubicació de les empreses i els centres de generació de talent.
- Hi ha **experiències interessants** de generació especialitzada de talent, que presenta dificultats en la captació al mercat de treball, i és important aprendre'n d'elles.

- **Cal evitar que els projectes de desenvolupament vinculats a l'economia verda es redueixin o es bloquegin per la manca de talent.**

- La **generació de talent** dotada de coneixements i habilitats, que les empreses necessiten i hauran d'incrementar la transició ecològica i aprofitar les oportunitats de desenvolupament econòmic associades, ha de ser una **prioritat de les polítiques industrials i ambientals.**